

Ca l'Almirall/Molí del Mig/Cal Batlle

La Torre de Claramunt

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: La Torre Baixa (Torre Baixa, s/n, 08789 La Torre de Claramunt)
Emplaçament
Alçada: Crta. De Capellades a la Torre Baixa. C/Torre Baixa, s/n
251

Coordenades:

Latitud: 41.53783
Longitud: 1.68862
UTM Est (X): 390611
UTM Nord (Y): 4599294

Classificació

Número de fitxa 08286 - 48
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPIC núm. 32. IPA núm 6061
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 0696001CF9909N
Autoria de la fitxa Raquel Valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: ds., 31/08/2013 - 02:00

Descripció

Edifici format per dos cossos esglaonats de planta rectangular, adaptats als desnivell del terreny i units a diferent alçada. El cos principal de 16 m x 10,30 i l'edifici adjunt de 10 m de llargada. Tots dos es cobreixen a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana principal que s'orienta al sud. Es tracta d'una construcció feta amb pedra als nivells més baixos i tàpia als pisos superiors, que s'estructura en cinc nivells d'alçada arrebossada amb ciment pòrtland i pintat de color blanc. El portal d'entrada es adovellat i no conserva cap data ni cap emblema. Aquesta part antiga queda amagada per les construccions posteriors. Els dos últims pisos s'obren amb fileres regulars de "ventanes" característics dels edificis paperers oberts als quatre vents. Els espais interiors estan molt modificats adaptant-los a les tasques del cicle productiu paperer. El primer pis va ser habitatge habitual fins als darrer terç del segle XX. En el seu interior hi havia un oratori que, des de l'any 1939, havia funcionat com a capella semipública per al veïnat de la Torre Baixa. Actualment l'antiga capella s'ha transformat en despatx. Als voltants del molí trobem parts dels antics safareigs del paper. IPIC (2004)

Observacions:

També conegut com a Molí del mig i Cal Batlle. L'oratori es trobava en una dependència de l'antic Molí del Mig, que ara forma part de la moderna fàbrica d'Indústries Batlle i de Batlle S.A.. Fou fundada els anys de la Guerra Civil entre 1936-1939, i es convertí en un dels centres de resistència litúrgica més importants de la comarca de l'Anoia, donant refugi a molts capellans. A partir del 1939, la capella es convertí en una capella pública amb autorització per a la reserva sacramental. Ha restat oberta al culte per als veïnats de la Bòfia i de la Torre Baixa de la parròquia de Sant Joan de la Torre de Claramunt i del barri de la Rata, de la parròquia de Santa Maria de la Pobla de Claramunt, que es troben a distàncies considerables dels respectius centres parroquials i municipals. RIBA GABARRÓ (1998:314) A l'IPA aquest edifici comparteix núm. amb el d'inventari amb el molí de Cal Tortet i el de Cal Pere Joan, tots tres amb el nom de Cal Batlle.

Història

A l'indret de la partió dels termes de la Torre de Claramunt i de Capellades, a les vores del riu Anoia, el 1481, Joan de Claramunt, establí tres molins fariners i drapers a Ramon Mora. Una de les condicions era la de moldre de franc els cereals dels delmes que recollien els senyors de la Torre de Claramunt. Aquests tres molins es distingiren pel seu esglaonament com els de Baix, del Mig i de Dalt; successivament foren fariners, drapers, paperers. Alguns dels molins dels Mora, durant el primer terç del segle XVI, foren arrendats a Vicenç Almirall, que els convertí temporalment en molins de pólvora. Uns descendents homònims, durant alguns anys dels segles XVIII i XIX, hi van treballar per moldre gran d'aresta, per batanar draps i per fer paper de tina a mà. RIBA GABARRÓ (1988: 311) A la torre de Claramunt, la fabricació de paper comença en el segon terç del segle XVII. Les primeres referències documentals són dels anys 1636 i 1644 a la vora de la riera de Carme. El millor floriment dels molins paperers es fa en el transcurs del segle XVIII. En el capbreu de la Torre de Claramunt de 1704 hom reconeix els molins de Baix i de Dalt, que ocupaven els mateixos llocs dels antics molins dels Mora, implantats el 1481, com a possessió de Miquel Tort. Amb una vigència de l'any 1736, fins al 1748, fou signat un conveni de reconversió del molí de Baix, fariner, i del molí del Mig, draper, per fer-ne un de sol de nova construcció i fabricar-hi paper, amb la instal·lació de dues rodes, nou piles i un mall. Els germans Jaume i Simó Tort establiren que Francesc Guarro, per ésser el constructor, l'explotaria durant dotze anys i després en tindria la preferència per a arrendar-lo. Per al bienni de 1750 a 1752, Francesc Guarro fa arrendament del molí a Josep Almirall, per 220 lliures anuals. RIBA GABARRÓ (1988:311) Segons una relació de la Reial Junta

de Comerç de Barcelona, datada el 1775, a la Torre de Claramunt hi funcionaven sis molins paperers. En aquesta relació apareix el nom de Francesc Almirall amb 1.000 raimes. La suma de la producció total era de 7.600 raimes de paper de tina fet a mà. En la línia de molins del rec de Capellades, ocupava el lloc catorzè. Fabricava paper blanc de barba. El darrer propietari dels molins de Cal Marranxet (molí de Dalt), el molí de l'almirall (del Mig) i cal Tortet (de baix) fou Joan Almirall i Foraster, que fins el 1928 els tingué arrendats a Procopi Romaní i Torrescasana i a Pere Mora i Olivé. El 1942, Francesc Batlle hi feu una instal·lació d'una central hidroelèctrica. Amb un salt limitat per les aigües provinents de la bassa de Capellades. Foren arrendats i finalment venuts el 1945 a Francesc Batlle i de Batlle, enginyer industrial, especialitzat en la tècnica paperera a Alemanya, i a la seva esposa Fanny Mauerer i Rinner. Actualment forma part del conjunt de molins i noves naus de Francesc Batlle de Batlle, avui Virtisú SL, i les modernes naus industrials properes engloben tota l'activitat i producció i manipulats- reemplaçant els antics espais, que queden sense ús i, en conseqüència, amb un nivell de conservació variable. Fàbrica de paper higiènic sanitari. ESTEVE-RIBAS (2008:106)

Bibliografia

- ARGELICH IGLESIAS, Ton (2024). Capella-des. Llibre de les capelles de Capellades i voltants. Capellades, pp.147-8.
- GUTIÉRREZ I POCH, M. (1999). Full a full. La Indústria paperera de l'Anoia (1700-1998). Continuïtat i modernitat. Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona.
- LLORET I ORTÍNEZ, T. (2006). "Els molins paperers de l'Anoia al segle XVIII: entre el mas i la fàbrica" a Miscel·lània Aqualatensia /12. CECI. Pp.143-183.
- MUNNÉ SELLARÉS (1983). "Els molins paperers de la comarca de l'Anoia. Introducció al seu estudi" a Miscel·lània Aqualatensia /3. CECI. pp. 185-213.
- RIBA GABARRÓ, J. (1988). "La Torre de Claramunt" a Història de l'Anoia. Vol I. Ed. Parcir. Manresa. pp. 297-319.

